

Összeállította: CSERNY Tibor, PALOTÁS Klára

Események, rendezvények

Új szakosztályok megalakulása

A 165. éves Magyarhoni Földtani Társulat egy öröm- és reményteli eseményhez érkezett, két új szakosztály alakult meg, és választott magának vezetőséget.

A Pro GEO Egyesület 2012. november 13-i közgyűlésének jóváhagyó integrálódási határozatát követően, a Magyarhoni Földtani Társulat 2013. évi 161. rendes közgyűlése elfogadta az egyesület csatlakozási szándékát, és felajánlotta a szakmai tevékenység folytatását a társulat keretében.

Az előzetes tagtoborzást követően 2013. október 14.-én hivatalosan megalakult a ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztály. Az alakuló ülést és a vezetőség megválasztását CSERNY Tibor főtitkár vezette le. Az Egyesület közel 10 éves szakmai tevékenységét HORVÁTH Gergő volt elnök mutatta be, míg az általuk már a MFT keretein belül 2013. október 12-én megrendezett „Geotop-nap” eseményeiről NOVÁK Tibor számolt be. Ezt követően a jelenlévő 13 fő (a szakosztályhoz regisztrált tagság 59,1%-a) pezsgő vita keretében kifejtette elképzeléseit az új szakosztály jövőbeni céljával és szakmai tevékenységével kapcsolatban. Az előzetes felmérések alapján előterjesztésre kerülő jelöltek közül titkos szavazással került megválasztásra a ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztály új vezetősége az alábbiak szerint:

elnök: HORVÁTH Gergely

titkár: NOVÁK Tibor

vezetőségi tagok: CSILLAG Gábor, KARANCSI Zoltán, PÁLL Dávid Gergely, PRAKFAI PÉTER, SZENTPÉTERY Ildikó.

Az elnökség kezdeményezésére, az ELTE-n és a Miskolci Egyetemen működő „Student Chapter”-ek hallgatói, továbbá a Mol Nyrt.-ben dolgozó fiatal szakemberei önszerveződésének valamint az elnökség határozatának eredményeképpen 2013. október 21.-én megalakult a Nyersanyagföldtani Szakosztály. A szakosztály jövőbeni terveit előzetes megbeszélések keretében és az alakuló ülésen vitatták meg a jelenlévők. A megalakulást több ipari, intézeti és egyetemi szakember segítette. Az ülést és az ezt követő titkos szavazást, amelyen 28 fő (a szakosztályhoz regisztrált tagság 80%-a) vett részt, BAKSA Csaba elnök vezette le. Az új szakosztály egyhangúan megválasztott vezetősége a következő:

elnök: HOLODA Attila

titkár: B. KIS Gabriella

vezetőségi tagok: BENKŐ Zsolt, TÓTH Judit, SZEBÉNYI Géza.

Az elnökség nevében gratulálunk az új szakosztályok vezetőinek, és kívánunk eredményes szakmai munkát!

BAKSA Csaba, CSERNY Tibor

Nemzetközi díjat kapott az ELTE-s szénhidrogénföldtani diákszervezet

Az Eötvös Student Chapter (ESC) nyerte el az Amerikai Kőolajföldtani Társaság (American Association of Petroleum Geologists, AAPG) legkiválóbb nemzetközi diákszervezetének járó díját (AAPG Outstanding International Student Chapter Award). A TTK Általános és Alkalmazott Földtani Tanszékén működő szer-

vezet nevében a kitüntetést NÉMETH András (Mol Nyrt.) vette át Pittsburghben az AAPG éves konferenciáján (AAPG Annual Convention & Exhibition) 2013. május 20-án.

Az Eötvös Student Chapter 2010-ben alapították geológus és geofizikus hallgatók az AAPG, a Mol és a tanszék támogatásával NÉMETH András és BÉRCZI István kezdeményezésére. A világban hasonlóan működő önszerveződő diáktagezettek célja, hogy megismeressék a hallgatókkal a geológia és azon belül a szénhidrogénföldtanhoz kapcsolódó kutatási és ipari tevékenységeket, lehetőségeket. Az Eötvös SC nagyon aktív, folyamatosan szerveznek terepbejárásokat és szakmai találkozókat hazai és nemzetközi szinten egyaránt, munkájukat mentorként HAAS János professzor segíti, a tagság mára már meghaladja az 50 főt is. Az Eötvös SC sikeréhez hozzájárultak a szervezet jelenlegi és korábbi elnökségi tagjai, így CSIZMÉG János, HORÁNYI Anna, GYŐRI Orsolya, SCHLAKKER Attila, BALÁZS Attila, VÁRKONYI Attila, TÖKÉS Lilla, KIRÁLY Ágnes, HAVRIL Tímea, ÜNNEP Viktória, HORVÁTH Balázs, KOVÁCS Gellért Péter és TÉCZELY Zoltán is, akik a Msc és PhD tanulmányaikat folytatják vagy már diplomás szakemberként dolgoznak. A díjat tavaly az Aberdeeni Egyetem diáktagezete kapta. Kiemelkedőnek mondható, hogy az ELTE-s csapatot már fennállásának harmadik évében díjazták.

Selmecbányai kirándulás: Akadémiai örökség, földtudományi és kulturális emlékek nyomában

A földtudományi–kultúrtörténeti örökségeink nyomába programozott harmadik rendezvényére 2013. szeptember 19–21 között került sor, Selmecbányán. A háromnapos kirándulás apropóját az adta, hogy az elmúlt évben ünnepelte az 1735-ben felállított Bányászati-Kohászati Tanintézet Mária Terézia által Akadémiai rangra (azaz felsőfokú intézményre) való emelésének 250. évfordulóját (1762. október 22.).

A Selmecbányai Bányászati Akadémia örökségének alaposabb megismerése céljából, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karához tartozó Erdészeti Múzeum két kollégájának, VARGA Tamás igazgatójának és KULBERT Zsófia munkatársának vezetésével élménydús kirándulást tettünk. A szakmai program összeállításában a földtudományi érdekességek mellett a selmeci hagyományok és kultúrtörténeti emlékek megtekintése nagy hangsúlyt kapott. A közel negyven résztvevő között a társulati tagokon kívül soproni „öreg diákok”, érdeklődő barátok és családtagok, valamint a társulat két jogi tagjának dolgozói jelentős számban vettek részt.

Selmecbányán a „Selmec Akadémiai Örökség Program” keretén belül Varga Tamás és KULBERT Zsófia mellett ÉBERT András, helyi vezető fogadott és kalauzolt bennünket nagy lelkesedéssel és rengeteg érdekes információval ellátva.

A program első megállója a Felvidék legnagyobb szabadtéri bányászati múzeumának megtekintése volt. A magyar nyelvű vezetés keretében megismerhettük Selmecbánya történetét, majd sétát tettünk a Bertalan-tárna vágataiban. Végül megnéztük a földtani térkép- és közetbemutatót, továbbá a bányászati eszközöket, gépeket, felszereléseket. Délután az Akadémia épületeit látogattuk körbe: az Erdészeti-, a Bányászati és a Kémiai Palotát (ahol jelenleg középiskolák működnek), útközben sétáltunk a botanikus kertben. Az Erdészeti Palota oldalán magyar nyelvű tábla hirdeti, hogy itt alakult meg 1892. június 27-én az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület. A Bányászati Palota előcsar-

nokában, ahol több magyar nyelvű és vonatkozású emléktárggyal találkoztunk, a társulat nevében HAAS János volt és BAKSA Csaba jelenlegi elnök megkoszorúzta azt az emléktáblát, amely megemlékezik a Magyar Királyi Bányászati és Erdészeti Akadémia megalapításáról (a táblán 1763. év szerepel). A jelenlévők elénekelték a Bányász himnuszt. A Kémiai Palota, még eredeti felszerelésű és berendezésű előadótermében túravezetőink előadást tartottak a „Selmec Akadémiai Örökség Program” létrejöttéről, eddig elért eredményeiről. Az első nap programja a bacsófalvi tó partján lévő étteremben ért véget.

A második nap délelőttjén a Bányászati Múzeumot tekintettük meg. Jó volt látni az évszázadokkal korábban élt mérnökök leg többször egyszerű, de nagyon szellemes és ügyes megoldásait! Ezt követően a volt Bányatörvényszék és bányakapitányság épületében működő földtani-ásványtani kiállítást néztük meg. A gazdag kollekciónak az ásványtani rendszertan szerint csoportosítva, elsősorban a helyi és környékbeli ásványokat mutatja be, majd a térségre jellemző ásványtársulásokat és nyersanyagokat szemlélteti. Délelőtti programunk a Szent Katalin-templom megtekintésével ért véget.

Az ebédet követően a selmeci Geopark egyik tanösvényének rövid szakaszát jártuk be. Az Ötvös sétányt kereszttel átvágva a Paradicsom-hegy oldalában halad, végig csodálatos rálátással a városra, és az azt körbevevő vulkáni kráter peremére. Útközben elhaladtunk egy kis víztározó mellett, csodáltuk a várost, a vulkáni kúrtornyokra épített Kálvária műemlékegyüttest és a város fölé emelkedő Szitnya-hegy csúcsát. Túránk az Újvár (Leányvár) közeli temetőben ért véget, ahol a Bányászati és Kohászati Akadémia tanárai nyugszanak. Híres professzoraink emléke előtt tisztelegve, jelképesen PÉCH Antal miniszteri tanácsos, bányaigazgató (1822–1895) síremlékénél koszorút helyeztünk el HAAS János és BAKSA Csaba, majd ismét elénekeltük a Bányász himnuszt. Aznap programunkat Hegybányán, a solymászközségben fejeztük be.

Az utolsó nap kora délelőtti órái az UNESCO örökséghez tartozó belvárosi műemlék házai és nevezetes épületei közötti csavargással telt el. Majd Európa egyik legszebb barokk stílusban megépített Kálváriáját néztük meg. A 100 legszebb, de ugyanakkor állagát tekintve legveszélyeztetettebb műemlékének megtekintése nagy élményt jelentett.

Hazafelé Szentantál településen bőséges, szlovák ebéd várt bennünket. A vendéglátást követően a Koháry-Coburg vadászkastélyt és annak gyönyörű parkját néztük meg. A Szitnya lábánál, az egykori híres kereskedőút mellett megépült kastélyt barokk-klaszcista stílusban építették a 18. században.

Itt köszöntünk el kirándulásvezetőinktől, akiknek ez úton is hálással köszönjük tartalmas programot.

CSEERNY Tibor

Beszámoló

a Magyar Földtani és Geofizikai Intézetben megrendezett V. Földtudományos Forratagról

2013. szeptember 28–29-én ötödik alkalommal került megrendezésre a Földtudományos Forratag. Ennek az egyre nagyobb számban látogatott rendezvénysorozatnak első két alkalmára a Magyar Természettudományi Múzeumban került sor, harmadszor a Miskolci Egyetem, tavaly és idén pedig a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet adott helyet. Megrendezését a MFT és a MFGI mellett a Magyar Geofizikusok Egyesülete (MGE) is támogatta. A rendezvényt hivatalosan BAKSA Csaba, a MFT elnöke és FANCSIK Tamás a MGE elnöke és egyben az MFGI igazgatója nyitotta meg. A földtudományos elnevezéshez híven, a rendezvényen a

földtanon és a geofizikán kívül képviseltette magát a természet- és társadalomföldrajz, a bányászat, a környezet- és természetvédelem, a csillagászat, valamint a természettudományos oktatás is. A kiállítók között állami igazgatási és kutató intézmények (Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, Vidékfejlesztési Minisztérium, Nemzeti Park Igazgatóságok, Geoparkok, MFGI, MTA Csillagászati és Földtudományi Kutató Központ, Múzeumok); egyetemek (ELTE, Miskolci Egyetem); cégek (Mol Nyrt., Mecsekérc, Geoproduct, Elgoscár-2000 Kft); ásványárusok és civil szervezetek (MFT, MGE és a Magyar Földrajzi Társaság) voltak jelen.

Számos ismeretterjesztő és szórakoztató műfaj szerepelt a rendezvény repertoárjában: a színvonalas poszterekkel, szakmai és ismeretterjesztő irodalommal, prospektusokkal és bemutató tárgyakkal, műszerekkel felszerelt kiállítók mellett a szakmát népszerűsítő eladásokra, filmvetítésekre is sor került. A felnőtt korosztálynak szóló bemutatók mellett több kiállító rendezett be a gyerekek körében nagyon népszerű játszó, kísérletező helyeket. A látogatók ásványokat, kőzeteket, ősmaradványokat és igényes ismeretterjesztő kiadványokat is vásárolhattak. Ismét nagyon népszerű volt a Lechner palotában szakvezetéssel történt kórséta.

A szakmai előadások és a filmek a barlangokat és különféle vizes témákat; a földtani és nyersanyag-kutatási módszereket és eredményeket, az űridőjárást; Földünk és az ember kialakulását, fejlődéstörténetét; a vulkánokat és földtani katasztrófákat; a színes ásványvilágot; az éghajlatváltozást; a földtan és a borászat kapcsolatát mutatták be.

Igen népszerűek voltak azok a foglalkozások, ahol a látogatók aktívan bekapcsolódhattak az eseményekbe.

A Forratag megnyitója előtt, került sor a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Természettudományi Társulat közötti együttműködési szerződés aláírására. A dokumentumot BAKSA Csaba MFT elnök és TARDY János ügyvezető elnök írta alá. Az aláíráson hivatalosak voltak a társulattal korábban szerződést kötött földtudományi civil szervezetek, intézmények és jogi tagok képviselői is.

A Földtudományos Forratag kulturált és színvonalas megrendezésében, előkészítésében és széleskörű beharangozásában, továbbá a média felé történő közvetítésében nem kevés anyagi áldozatot vállalt a két napos rendezvény házigazdája, az MFGI. A kiváló előkészítés, az ünnepélyes helyszín, a jelenlévő önkéntes szakemberek, diákok lelkesedése együttesen vezetett a rendezvény nagy sikeréhez. Ezt támasztja alá, hogy a két napon mintegy 1500–1600 látogató volt jelen.

A látogatói vélemények alapján e rendezvényt minden évben meg kellene ismételni, a diákok számára pedig ajánlott programként kellene javasolni.

CSEERNY Tibor

A Geotóp nap története és a 2013-as rendezvény tapasztalatai

Az első ilyen elnevezésű (Tag des Geotops) rendezvényt a Hannoveri Földtudományi Akadémia (Akademie der Geowissenschaften zu Hannover) szervezte 2002-ben a Földtudományok évében, jelenlegi felelős szervezője a Német Földtudományi Társaság (Deutschen Gesellschaft für Geowissenschaften), partnere a kezdeményező és a Német Őslénytani Társaság. Németországban mindig szeptember 3. vasárnapján tartják. A rendezvénynek ott számos támogatója és partner rendezője van, (egyetemek, természetvédelmi civilszervezetek, önkormányzatok, bányatársaságok, hatóságok, múzeumok, iskolák, kutatóintézetek) és saját honlapja van (<http://www.tag-des-geotops.de/>). 2013-ban országszerte 371 helyszínen tartották meg, többnyire szabadtéri bemutatók, foglal-

kozások keretében. A rendezvény fővédnöke az Alfred Wegener Alapítvány, egyik támogatója az UNESCO.

A geotóp nap célja, hogy a laikus érdeklődők számára terepi körülmények között tanulmányozható formában közel hozza a földtudományi ismereteket, felhívja a figyelmet a földtudományi értékek, geotópok védelmének jelentőségére. A geotópok ebben az értelemben földtani, földtudományi, esztétikai, tudománytörténeti, geomorfológiai szempontból érdekes, védendő élettelen természeti értékeket jelentenek. Egyben kiváló alkalmat kínálnak arra, hogy bepillantást nyerjünk a földtörténet valamely korábbi időszakának jellegzetes képződményeit létrehozó folyamatokba. A geotópvédelem Németországban a természetvédelem elkülönült szakterülete.

A sokak által vitatott jogosultságú geotóp szó görög összetétel, a magyartól hangzásban nem idegen, tömör, és a biotóp szó mintájára, alkalmas lehet arra, hogy a köznyelvben a földtudományi szempontból egységes keletkezésű, élettelen értékeket jelölje.

Az első hazai geotóp napot 2008-ban Cserépfalun, a Debreceni Hexasakk és Természetbarát Egyesület rendezte meg, abban a reményben, hogy a földtudományi értékek védelme iránt elkötelezett természetvédők körében követőkre találnak és a jövőben számos helyszínen egy időben megrendezésre kerülő geotóp napok hozzájárulnak a földtudományi értékek népszerűsítéséhez, védelméhez. A kezdeményezéshez 2010-től kezdve számos helyszínen csatlakoztak civilszervezetek, nemzeti parkok. A rendezvények koordinálást a Magyar ProGEO Egyesület végezte. A 2010–2012-es évek szervezői közül több alkalommal szerveztek rendezvényt a Novohrad–Nógrád Geopark, a Balatonfelvidéki Nemzeti Park, a Duna–Dráva Nemzeti Park, a Duna–Ipoly Nemzeti Park, a Fertő–Hanság Nemzeti Park, a Bakony–Balaton Geopark, a Vidékfejlesztési Minisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya. Egy alkalommal 2011-ben a kolozsvári székhelyű Cholnoky Jenő Földrajzi Társaság szervezésében Gyergyóditrón is volt geotóp nap. Támogatók és szervezők között a fentiekén túl a Magosfa Alapítvány (Vác), az Ipolyerdő Zrt., a Levendula Ház (Tihany), a Tatai Szabadtéri Geológiai Múzeum, a Tatabányai Múzeum, a Salgótarjáni Bányamúzeum, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara, a korábbi MÁFI, az Egri Eszterházy Károly Főiskola, a Nyíregyházi Főiskola, a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat emelhető ki. Az idén elsőként csatlakozott a szervezők táborához a Magyar Földtani Védegylet, az Aggteleki Nemzeti Park, a Kiskunsági Nemzeti Park és az MTA–ELTE Vulkanológiai Kutatócsoport.

A 2013. október 12-én, szombaton hatodik alkalommal megrendezett geotóp nap koordinátora a Magyarhoni Földtani Társulat szakosztályává szerveződött korábbi Magyar ProGEO Egyesület, illetve a Vidékfejlesztési Minisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya volt. Programok vezetett túrák, barlanglátogatások, játékos szabadtéri foglalkozások formájában összesen 9 helyszínen, együttesen több mint 350 résztvevővel. Az idei helyszíneken a túravezetésben BALÁZS Réka, KRAFT János, MACZÓ András, NAGY Richárd, PRAKALVI Péter, RADICS Tamás, SÁRDY Julianna, SIPÓCZ Zoltán, SOMOGYI István, SZEPESI János, VERES Zsolt, VINCZE Péter kollégák működtek közre. Rajtuk kívül köszönet illeti a rendezvények lebonyolítását, előkészítését segítő valamennyi szervezőt. Az MFT ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztálya a rendezvény folytatásáról döntött őszi szakosztályi alakuló ülésén. A jövő évi geotóp napi rendezvények időpontját 2014. október 4-ben és 11-ben jelöltük meg. Várjuk mindazok jelentkezését, akik a megjelölt időpontban szeretnének hozzájárulni a hazai földtani értékek megismertetéséhez, védelméhez.

NOVÁK Tibor

A Budapesti Víz Világtalálkozó 2013

ÁDER János által Rio Janeiróban bejelentett Víz Világtalálkozó politikai rendezvényként hirdették meg, mely azonban széles palettát átfogó eseménysor volt. A plenáris előadásokkal párhuzamosan, azok tematikájához kapcsolódóan, előadások hangzottak el a Tudományos, a Civil, az Ifjúsági és az Üzleti Fórumon. Az előadásokat követően, kerekasztal megbeszélésekre került sor, amelyek keretében mód nyílt a résztvevők szélesebb körének véleménynyilvánítására is. Nem csak az elhangzottakhoz lehetett hozzá szólni, hanem javaslatokat is meg lehetett fogalmazni a BWS végén összeállított nyilatkozatba. Mindegyik fórumon ugyanazokat a témaköröket tárgyalták, csak más-más szempontból.

Az öt fontos témakör a következő volt:

1) Az egészséges ivóvízhez és sanitációhoz való egyetemes és fenntartható hozzáférésbiztosítására jól meghatározott, globálisan, regionálisan és nemzeti szinten is értelmezhető SMART[ER] (Specific, Measurable, Attainable, Relevant, Time-bound [Evaluated, Re-evaluated]) célkitűzések.

2) A vízgazdálkodás során a műszaki, környezetvédelmi, szociális és politikai szempontok jobb integrációja.

3) Az átláthatóság, számonkérhetőség, az adatnyilvánosság, a társadalmi részvétel és az együttműködés elveire alapuló jó és hatékony vízpolitikai irányítás.

4) A vízhasználat terén hatékony ösztönzők kialakítása a zöldgazdaság létrehozása és támogatása érdekében; a nemzeti fejlesztési tervekben a víz kiemelt szerepének biztosítása.

5) Új mikro és makro szintű, magán és köz támogatási mechanizmusok rendszere.

A konferencia végén kiadták a Budapesti Nyilatkozatot, ami megtekinthető a konferencia honlapján.

A világtalálkozóhoz kiállítás is társult, ahol hazai cégeknek nyílt lehetősége bemutatkozni. Habár a Tudományos Fórumon a felszín alatti vizek nem kerültek reflektorfénybe SZÓCS Teodóra javasolta, hogy a fenntartható vízgazdálkodás megvalósítása érdekében a „conjunctive use of surface and groundwater” szellemiség követésével nagyobb figyelem forduljon a felszín alatti víz kérdéskörére. Ezen javaslat rögzítésre került a Tudományos Fórum emlékeztetőjében, ami úgy a hidrogeológus szakma, mint a fenntartható vízgazdálkodás szempontjából fontos. A BWS Nyilatkozat legelején fellelhető a „groundwater” kifejezés, jelezve, hogy a felszíni és felszín alatti vizek együttes védelme, és az integrált vízgazdálkodás a cél. A Civil Fórumon FÓRIZS István javasolta, hogy a iskolai tanterv keretében a diákok ismerjék meg, hogy a lakóhelyükön honnan származik az ivóvíz és a vízbázis mire érzékeny, milyen esetleges szennyeződések képzelhetők el. Ugyan a javaslat a Civil Fórum emlékeztetőjébe bekerült, a végső nyilatkozatban nem sikerült fellelni, bár többeknek tetszett az ötlet, talán majd ők továbbvizsgálják.

A konferenciát megtisztelte Ban Ki-moon ENSZ főtitkár mellett El Hassan bin Talal Jordánia hercege és Khaled bin Sultan Szaúd-Arábia hercege is. Utóbbi a „Abdulaziz Sultan Herceg Nemzetközi Víz Díj” bizottsági elnöke. Várják a jelöléseket, a 2 évente adott díjra, ami jelentős pénzadománnyal is jár.

Sok természetvédő és egyéb civil szervezet képviselője (főleg Ázsiából és Dél-Amerikából) keserűen említette, hogy egyes multinacionális cégekkel és politikai erővel a civilek nem bírnak, hatalmuknál fogva szinte eltapossák azokat, akik útjukba kerülnek. Ez nagy veszélyt jelent a vízminőség hosszú távú biztosítására is.

A Világtalálkozó hangulatát nagymértékben emelte a Művészetek Palotájában megszervezett hangverseny és díszvacsora, valamint további két esti program.

Öröm volt látni a világ különböző részeiről érkezett résztvevők egyöntetű pozitív hozzáállását a vízgazdálkodás kérdéskörét illetően, valamint az elismerésüket a sikeres rendezvényért. A záró rendezvényen egy második BWS megrendezési javaslat is elhangzott.

SZŐCS Teodóra, FÓRIZS István, SZÉKELY Ferenc, SZÜCS Péter

Beszámoló a XV. Székelyföldi Geológus Találkozóról

Idén a XV. Székelyföldi Geológus Találkozót Kézdivásárhelyen rendezték meg az INCZE László Céhtörténeti Múzeum közreműködésével. Maga a helyszín is a Múzeum volt. A szervezők BARTHA Zsolt és KOVÁCS Alpár a házigazdával és a támogatókkal együtt, meglepve vették tudomásul, hogy 120 regisztrált résztvevővel az idei találkozó rekordot döntött. A konferencia programja a szokásos pénteki kirándulással indult, majd szombaton a köszöntések és a plenáris előadások után két párhuzamos szekcióban folytak az előadások. 26 szóbeli előadáson kívül 3 poszttert állítottak ki.

A kirándulás első megállója a Mikóújfalú és Sepsibükkszád közötti Kárpitusz-bányában volt, ahol a Keleti-Kárpátok legdélebbi és egyben legfiatalabb vulkáni kőzeteit láthattuk. Az igényesen összeállított Kivonatos kötet, részletes leírása ismerteti a legfiatalabb, korábban egyszerűen bazaltos andezitnek leírt shoshonitokat, ahol a teljes Bowen-féle kiválási sor nyomon követhető. SZAKÁCS Sándor részletes helyszíni magyarázata a diákok számára is egyértelművé tette, hogy itt miért is beszélünk alkáli jellegről és miért is tűnik el a meszes jelleg. SZAKÁLL Sándor és KRISTÁLY Ferenc részletes képes összefoglalóját a kőzetalkotó ásványokról és a ritkaságokról szintén a Kivonatos kötetben találjuk meg.

A második megálló a Csomád-hegység déli oldala, a Szent Anna-kráter lejtője volt, ahol egy gerincen kapaszkodtunk fel a Disznó-patak völgyfőjébe. Itt némi keresgélés után sikerült számos kenyérbombát előbányászni. Soós Ildikó részletesen elmesélte a keletkezésének a módját és nemzetközi analógiákkal is párhuzamba állította.

A harmadik megálló a Büdös-hegy volt, ahol újra kisebb gyalogtúrát tettünk. A Grand Hotel Bálványostól indultunk, ami mögött megtekintettük a tőzrege rakódott forrásmész-kőképzőanyagot. Egy építkezés során tárták fel a korábban itt ismeretlen képződményt. Innen a kénes Büdös-barlanghoz és timsós barlanghoz kapaszkodott fel a társaság. E szulfátos elváltozások ásványtani leírása mai, modern vizsgálatok tükrében, KRISTÁLY Ferenc és SZAKÁLL Sándor tollából származik. Innen továbbhaladva a Buffogó-láphoz vonultunk. Az ingoványos területen kiterjedt szabad vízfelületen figyelhettük meg a „forrásban” levő vizet, a folyamatos természetes gázömléseket.

A negyedik megálló a Bálványos fürdői vár alatti, panzió, ahol a találkozó hagyományos „pityókatokánya” már várta a résztvevőket.

A szombati plenáris előadások előtt a találkozót köszöntötte BOKOR Tibor polgármester úr, aki diákkorában épp két geológus szobatársával barlangászott. A házigazda DIMÉNY Attila múzeumigazgató úr is kifejezte örömét, hogy őket választottuk a találkozó helyszínéül, és felhívta a figyelmet a múzeum értékeire, amelyeket folyamatosan látogathattak a résztvevők. Szintén a köszöntések között alulírott felolvasta a DUDICH Endre levelét, amelyet a Találkozó résztvevőire címezett. Majd a társulatunk elnöke BAKSA Csaba üdvözlő szavaival hitet és elkötelezettséget tett az erdélyi földtan és szakemberek mellett, várjuk sorainkba a még nem tagokat, várjuk a cikkeket a Földtani Közönlönybe. Várjuk az erdélyi és székelyföldi kollégákat a rendezvényinkre, az EMT-vel létező és

megújított megállapodásunk keretében és azon kívül is. Felhívta a figyelmet a jövő évi Debreceni HunGeo-ra, amikor is partiumi-erdélyi kirándulást is tervezünk. Ebben a helybéli kollégák segítségére is számítunk.

Két plenáris előadás hangzott el, HARANGI Szabolcs és szerzőtársai a persányi bazaltokról és ezek jelenkori potenciális kiterjedési kockázatairól értekezett, majd SZAKÁCS Sándor és Soós Ildikó egy új témával jelentkezett: vulkánballisztika címen, amelyet a Persányi-hegység példáján szemléltettek. Ezt egy rövid könyvbemutató követte, a könyv címe Háromszéki borvizeskönyv és KISGYÖRGY Zoltán a szerző, méltatója PAPUCS András volt.

A szekció előadások nagyon változatos témákat érintettek, volt szénhidrogén-kutatás, modellezés, de a vulkánok sem maradtak el a plenáris előadást követően sem. Számos diák és fiatal kutató mutatta be témáját, eredményeit. A sok érdekes előadás közül ki kell emelni a LAJKÓ Miklós lendületes előadását, amelyre méltán lehetnek büszkéek szerzőtársai is. Természetesen soha nem maradhat ki a Ditrói alkáli masszívum témája sem, de számos már terület ásványtani-kőzettani leírása sem. A Kárpát-medencei témák mellett, még más kontinenseken szerzett tapasztalatokról is beszámoltak az utazó, külföldön dolgozó kollégák. Helyet kapott a tudománytörténet is (HALAVÁTS Gyulára és PAPP Károlyra emlékezve), akárcsak a tudomány és a hit viszonyát taglaló (TELEKI Domokos kapcsán) „Mineral theologia” is.

Meg kell említeni KOVÁCS Szilamé előadását, aki a Székelyföld földtani tanösvényekről szólt, lehetőségekről és kihívásokról. Nem előzmény nélküliek e próbálkozások, mert közismert a több mint tíz éves Kaláka mozgalom, amelynek egyik eredménye a Borvízmúzeum és az Alcsíki Borvízút. Ilyen hasonló tanösvény készült Sóvidéken is, Ásványvizes Tanösvény Korondon címmel, a kolozsvári diákok közreműködésével.

A konferencia zárásakor mindig döntés születik a következő helyszínről. Két helyszín közül az Aranyos-székre esett a többség szavazata.

Jövőre október utolsó hétfőjén Tordavárfalván találkozunk.

UNGER zoltán

Az MFT Elnökségének kihelyezett ülése Tápiószentmártonban 2013. október 30.

Az Elnökség korábbi elhatározása alapján, koszorúzással egybekötött ülést tartott Tápiószentmártonban a Kubinyi kúria különtermében. A rendezvényre abból az alkalomból került sor, hogy a Társulat egyik alapítója, majd első elnöke KUBINYI Ágoston sírját ebben a nagyközségben nemrég leltük fel. Első elnökünk a 19. század meghatározó művelődéspolitikusa és tudományszervező egyénisége — aki első alelnöke majd elnöke volt az 1841-ben megalakult Magyar Természettudományi Társulatnak is — itt töltötte utolsó éveit. A két társulat a közelmúltban együttműködési megállapodást kötött, amely erősíti a közös hagyományok ápolását és a célok megvalósítását egyaránt. A koszorúzás ünnepélyességét növelte, hogy Tápiószentmárton polgármestere TÓTH János úr, mint vendéglátó biztosította a feltételeket. A jelenlévők, dr. HÁMORNÉ dr. VIDÓ Mária az MTT Földtudományi Szakosztályának elnöke, BAKSA Csaba az MFT elnöke, HÁMOR Tamás, SÓREG Viktor társelnökök, CSERNY Tibor főtítkárr, HAAS János az Ellenőrző Bizottság elnöke, ZAJZON Norbert az Ifjúsági Bizottság elnöke és KRIVÁNNÉ HORVÁTH Ágnes ügyvezető igazgató megkoszorúzta a KUBINYI Ágoston nevet viselő általános iskola aulájában lévő bronzszobrot, majd a református temetőben felállított sírmeleket. A kegyeleti alkalmat BAKSA Csaba méltató megemlékezése

kísérte, melyben kifejezte reményét, hogy a következő évtizedekben mindig lesz a társulatnak olyan elnöksége, amely évente elhelyez egy-egy koszorút alapító elnökünk sírján.

Ezt követően az elnökség a Kubinyi kúriában, napirend szerint megtartotta ülését, amelynek keretében értékelte a közelmúlt fontosabb eseményeit, a Földtudományos Forratagot, a Székelyföldi Geológus Találkozót és áttekintette az év hátralévő feladatait.

BAKSA Csaba

Személyi hírek

SAÁRY Éva geológusnak, Tudománytörténeti Szakosztályunk tiszteleti tagjának afrikai, ázsiai utazásai és földrajzi dokumentációs munkája elismeréseképpen, 2013. szeptember 17-én, az érdi Magyar Földrajzi Múzeumban, Dr. KUBASSEK János igazgató, Dr. GÁBRIS Gyula professzor, a Magyar Földrajzi Társaság elnöke és T. MÉSZÁROS András, Érd polgármestere, ünnepélyes keretek között adta át a Teleki Sámuel Emlékérmét.

A kitüntetés átadásán a társulat részéről PAPP Péter és PÓKA Teréz vett részt.

A Balatonakaliban, 1918. július 8-án született MOLNÁR József geomérnöknek „Tiszteleti Polgár” címet adományozott a község.

A Magyar Tudományos Akadémia Földtudományok Osztályán 2013. szeptember 17-én megtartotta székfoglaló előadását SZARKA László Csaba, az MTA levelező tagja „Elektromágneses geofizika, föld- és környezettudomány” címmel. Ugyanítt 2013. november 19-én tartotta székfoglaló előadását PÁLFY József, az MTA levelező tagja „200 millió éves történet: a Föld a triász-jura határon” címmel.

Dr. KOMLÓSSY György geológus tagtársunkat az ICSOBA (International Committee for Studying Bauxite, Alumina and Aluminium) megalakulásának 50. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi kongresszusán (2013. szeptember 2–4. Krasnojarszk, Oroszország) aranyéremmel tüntették ki a szervezetben vállalt

szerepéért (elnök 1992–1997) és annak felvirágoztatásáért végzett évtizedes munkájának elismeréséért.

Magyar Érdemrend középkeresztje kitüntetést kapott TÓTH József hidrogeológus, címzetes egyetemi tanár 80. születésnapja alkalmából

A 2013. szeptember 4–7. között az ELTE-n került megrendezésre az „International Symposium on Hierarchical Flow Systems in Karst Regions”, melyet TÓTH József, Kanadában élő magyar származású professzor 80. születésnapja tiszteletére szervezett a Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetségének Regionális Felszín Alatti Vízáramlási és Karszt Bizottsága. A nagyszerű rendezvényen, 28 országból érkezett 140 kutató folytatott eredményes párbeszédet azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehet a hierarchikus áramlások elméletét a karsztokra is alkalmazni. A Szimpózium összefoglaló kötete letölthető az alábbi címen: <http://www.karstflow2013.org/?nic=book>.

A Szimpózium keretében a TÓTH professzor tiszteletére rendezett gálavacsorán, a vízügyért felelős államtitkár helyettes, KOVÁCS Péter — az Államfő és a Miniszterelnök megbízásából — Magyar Érdemrend középkeresztje kitüntetést adta át a modern hidrogeológiát megeremtő ünnepeltnek. Az indoklásban kiemelt hangsúlyt kapott TÓTH professzor érdemeinek elismerése a magyar hidrogeológia nemzetközi kapcsolatainak kiszélesítése és a magyar diákok külföldi tanulmányainak elősegítése terén.

MÁDLNÉ SZÖNYI Judit

Gyász hírek

Fájdalommal tudatjuk, hogy ÉRDI KRAUSZ Gábor tagtársunk augusztus 18-án elhunyt.

HERNYÁK Gábor tagtársunk, Rudabánya korábbi főgeológusa 85 éves korában elhunyt.

Dr. EGERER Frigyes bányageológus mérnök, nyugalmazott egyetemi tanár, tagtársunk 2013. szeptember 4-én elhunyt. CSERNYÁNSZKY Miklós tagtársunk 2013. október 2-án elhunyt.

Emlékük szívünkben és munkáinkban tovább él!